

(ingekomen op 18 november 2013 en antwoorden verzonden door het college op 20 december)

Schriftelijke vragen inzake bescherming persoonsgegevens in de keten Werk en Inkomen

Op 8 november publiceerde het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) een alarmerend rapport over de bescherming van persoonsgegevens binnen de keten van Werk en Inkomen. Binnen deze keten maken ambtenaren gebruik van het SUWI-net, dat toegang geeft tot persoonlijke gegevens die verstrekt worden de Belastingdienst, het Kadaster en UWV. Hierdoor zijn uitkeringsgegevens, inkomensgegevens, opleidingsgegevens en het banksaldo van cliënten te raadplegen. In het rapport 'De burger bediend'¹, van de inspectie blijkt dat gemeenten onzorgvuldig zijn in de bescherming van deze gegevens. Zo werd in sommige gemeenten zonder duidelijke reden de gegevens van bekende Nederlanders geraadpleegd. D66 vindt het vanzelfsprekend belangrijk dat zorgvuldig wordt omgegaan met persoonlijke gegevens. Daarom stelt de fractie de volgende vragen:

1. Is het College bekend met het onderzoek en hoe oordeelt zij over de resultaten?

Ja, het college is bekend met dit onderzoek.

Het college onderschrijft de conclusies en noodzaak voor verbeteringen bij gemeenten. Het belang van digitale uitwisseling van informatie is voor de dienstverlening aan de burger en de bedrijfsvoering van sociale diensten van groot belang.

Het uitwisselen van gegevens stelt hoge eisen aan het wettelijk kader, de gemeentelijke informatiebeveiliging en de manier waarop sociale diensten met het gebruik van gegevens, de controle hierop en de verantwoording omgaan.

Het verbeteren van de veiligheid en transparantie over het juist gebruik van de gegevens in de Suwiken is belangrijk voor het vertrouwen van de burger in gemeenten. Dit vormt een basis om de uitwisseling van informatie eventueel verder uit te breiden.

In de Nota van Bevindingen staat dat Utrecht slechts aan drie van de zeven vastgestelde normen voldoet².

2. Kan het College nader ingaan op de normen?

De drie normen waaraan door de gemeente Utrecht wel wordt voldaan hebben betrekking op de feitelijke inrichting, het beheer en de werking van de beveiligingsmaatregelen in de praktijk.

De vier normen waaraan niet wordt voldaan hebben betrekking op de vaststelling en actualiteit van het beveiligingsbeleid, de communicatie hierover en de controlefrequentie.

3. Kan het College uitleggen aan welke normen de gemeente Utrecht wel en niet voldoet?

Hieronder wordt per norm aangegeven aan welke normen de gemeente wel wordt voldaan en aan welke normen niet wordt voldaan:

Aan welke normen wordt wel voldaan:

3.1. Norm 2.2: De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden ten aanzien van het gebruik, de inrichting, het beheer en de beveiliging van Suwinet gegevens, applicaties, processen en infrastructuur zijn beschreven en duidelijk en gescheiden belegd.

3.2. Norm 2.3: De Security Officer beheert en beheerst beveiligingsprocedures en -maatregelen in het kader van Suwinet, zodanig dat de beveiliging van Suwinet in overeenstemming met wettelijke eisen is geïmplementeerd. De Security Officer bevordert en adviseert over de

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2013/11/08/programmarapportage-de-burger-bediend-in-2013.html>

² http://www.inspectieszw.nl/Images/NvB-Veilig-gebruik-Suwinet_tcm335-346931.pdf.

beveiliging van Suwinet, verzorgt rapportages over de status en controleert dat de beveiliging van de Suwinet maatregelen worden nageleefd, evalueert de uitkomsten en doet voorstellen tot implementatie c.q. aanpassing van plannen op het gebied van de beveiliging van Suwinet. De Security Officer rapporteert rechtstreeks aan het hoogste management.

3.3. Norm 13.1: De Suwi-partij autoriseert en registreert de gebruikers die toegang hebben tot de Suwinet applicaties op basis van een formele procedure waarin is opgenomen:

–Het verlenen van toegang tot de benodigde gegevens op basis van de uit te voeren functie/taken

–Het uniek identificeren van elke gebruiker tot één persoon.

–Het goedkeuren van de aanvraag voor toegangsrechten door de manager of een gemandateerde.

–Het tijdig aanpassen of wijzigen van de autorisatie bij functiewijziging of vertrek.

–Het benaderen van de Suwi-databestanden door gebruikers mag alleen plaatsvinden via applicatieprogrammatuur (tenzij sprake is van calamiteiten).

Aan welke normen wordt niet voldaan:

3.4. Norm 1.3: Het informatiebeveiligingsbeleid en het beveiligingsplan van het Suwinet zijn goedgekeurd door het management van de Suwi-partij.

3.5. Norm 1.4: Het informatiebeveiligingsbeleid en het beveiligingsplan van het Suwinet worden uitgedragen in de organisatie.

3.6. Norm 1.5: Het informatie beveiligingsbeleid en het beveiligingsplan van het Suwinet worden jaarlijks geëvalueerd en indien nodig geactualiseerd.

3.7. Norm 13.5: De controle op verleende toegangsrechten en gebruik vindt meerdere keren per jaar plaats.

4. Wat gaat het College doen om wel aan alle normen te voldoen?

Het college heeft opdracht gegeven aan de ambtelijke organisatie om ervoor te zorgen dat aan de normen wordt voldaan. Werk en Inkomen heeft een communicatieplan om informatiebeveiliging en privacybescherming regelmatig onder de aandacht te brengen. Dit plan is expliciet door het managementteam van Werk en Inkomen vastgesteld; daarmee wordt aan norm 1.4 voldaan.

Het college geeft opdracht om de informatiebeveiliging concernbreed in te bedden volgens nieuwe landelijke beveiligingsnormen voor gemeenten (Baseline Informatie Beveiliging Gemeenten – BIG).

In 2014 wordt op basis van de BIG een risico-analyse uitgevoerd om de belangrijkste maatregelen vast te stellen. De werking van de maatregelen wordt gecontroleerd en gerapporteerd aan het college onder verantwoordelijkheid van de centrale security officer (Corporate Information Security Officer (CISO)).

5. Kent de gemeente Utrecht een gedragscode voor het gebruik van SUWI-net?

De gemeente Utrecht hanteert een algemene integriteitsverklaring en een algemene gedragscode "Gebruikersprotocol automatiseringsmiddelen 2008". Werk en Inkomen controleert altijd nauwgezet dat er geen verkeerd gebruik wordt gemaakt van Suwinet.

6. Heeft het College aanwijzingen dat er door Utrechtse ambtenaren op ongepaste wijze gebruik is gemaakt van het SUWI-net?

Ja, in 2012 zijn enkele onterechte raadplegingen van SUWI-net geconstateerd. Er zijn 390 geautoriseerde medewerkers binnen Werk en Inkomen. Hiervan hebben er twee hebben enkele malen ongepast gebruik gemaakt van het SUWI-net. Tegen de betrokken medewerkers zijn passende maatregelen genomen.

Door de uitvoering van decentralisaties, de Jeugdwet, de Wmo 2015 en de Participatiewet, krijgen gemeente toegang tot nog meer en nog gevoeligere informatie.

7. Hoe gaat het College er bij de uitvoering voor zorgen dat de privacy van cliënten gewaarborgd is?

Zie ook beantwoording SV 160/2013 voor de huidige situatie.

Er worden hoge eisen gesteld aan het wettelijk kader, de manier waarop we met het gebruik van gegevens, de controle hierop en verantwoording wordt omgaan. Zodra het landelijk wettelijk kader hiervoor is vastgesteld, zal het college waar nodig het bestaande informatiebeveiligingsbeleid aanpassen of nieuw beleid vaststellen.